

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Рев-189/2001
Бања Лука, 26.7.2002. године**

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Бајагић Здравка, као предсједника вијећа, Бајић Петра, Савић Стевана, Вишњић Драге и Мрша Смиљане, као чланова вијећа, у правној ствари тужиље С. М. из Г., коју заступа А. И., адвокат из Г., против туженог В. М. из Т., кога заступа Ј. Ј., адвокат из Б. Л., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље против пресуде Окружног суда у Б. Л. Гж-1163/99 од 7.8.2000. године, на сједници одржаној 26.7.2002. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се уважава, укида се пресуда Окружног суда у Б. Л. Гж-1163/99 од 7.8.2000. године у дијелу којим је тужилца одбијена са захтјевом за накнаду неимовинске штете због претрпљених физичких болова преко износа од 5.000 КМ и за накнаду неимовинске штете због претрпљеног страха преко износа од 2.000 КМ и предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање о жалбама странака против дијела првостепене пресуде Основног суда у Г. П-172/98 од 26.2.1999. године који се односи на ова два вида неимовинске штете.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Г. П-172/98 од 26.2.1999. године обавезан је тужени да на име нематеријалне штете за претрпљене физичке болове и за претрпљени страх плати од по 20.000 КМ са законском затезном каматом почев од 26.2.1999. године до исплате, те да јој накнади трошкове спора у износу од 2.618 КМ, док је захтјев преко досуђеног износа одбијен.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б. Л. Гж-1163/99 од 7.8.2000. године жалба тужиље је дјелимично уважена, првостепена пресуда укинута у дијелу којим је одбијен захтјев тужиље за исплату накнаде за претрпљене душевне болове, те је у том дијелу и у погледу одлуке о трошковима парничног поступка, предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак, док се жалба тужиље одбила и првостепена пресуда потврдила у преосталом одбијајућем дијелу.

Жалба туженог је дјелимично уважена и првостепена пресуда преиначена утолико што је тужилци досуђена накнада за претрпљене физичке болове снижена на износ од 5.000 КМ, а за претрпљени страх снижена на износ од 2.000 КМ, док се жалба туженог у преосталом дијелу одбила.

Благовремено изјављеном ревизијом тужилца побија другостепену пресуду због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се обје нижестепене пресуде преиначе тако што би се усвојио преостали дио тужбеног захтјева.

Одговор на ревизију није поднесен нити се Републички јавни тужилац изјаснио о поднесеној ревизији.

Ревизија је основана.

Предмет спора у овој парници је, поред осталог, захтјев тужиље да јој тужени из основа накнаде нематеријалне штете због претрпљених физичких болова исплати износ од 30.000

КМ и због претрпљеног страха износ од 20.000 КМ са законском затезном каматом од дана пресуђења па до исплате.

Првостепени суд је досудио тужиљи накнаду за све ове видове нематеријалне штете у износу од по 20.000 КМ, а вишак тужбеног захтјева одбио.

Другостепени суд је одбио жалбу тужиље против првостепене пресуде у одбијајућем дијелу који се тиче ова два вида штете и у том дијелу потврдио првостепену пресуду, а жалбу туженог уважио и првостепену пресуду преиначио тако што је досуђену накнаду тужиљиза ова два вида штете снизио и то за претрпљене физичке болове на износ од 5.000 КМ, а за претрпљени страх на износ од 2.000 КМ.

Остало је, међутим, потпуно нејасно зашто другостепени суд сматра да је накнада за ова два вида накнаде досуђене првостепеном пресудом, превисоко одмјерена, односно да би адекватна сатисфакција за ове видове штете износила 5.000 КМ за претрпљене физичке болове, а 2.000 КМ за претрпљени страх. У овом правцу, а на што основано указује ревизија, другостепена ревизија не даје било какве разлоге.

Иначе, основно правило о коме суд мора да води рачуна приликом одмјеравања накнаде нематеријалне штете је да сатисфакција која се даје оштећеном у облику новчаног износа, треба да по свом обиму буде адекватна обиму штете, коју је овај претрпио због повреде неког од његових нематеријалних добара. Тај новчани износ треба да му накнади нематеријално добро којег је лишен, односно да му прибави онај степен задовољства који би имао да такво добро није изгубио.

Висина ове накнаде, која се утврђује по слободној оцјени у смислу члана 223. Закона о парничном поступку (даље: ЗПП), зависи од релевантних околности, а прије свега од интензитета и трајања претрпљених физичких болова и претрпљеног страха. Слободна судијска оцјена, међутим, не овлашћује суд на арбитражање, већ по правилу, тражи оцјену свих релевантних околности конкретног случаја, са којима суд треба да располаже, које би му послужиле као елементи слободне оцјене према којој ће тада логички утврдити висину штете. Другостепени суд у границама испитивања побијаног дијела пресуде (члан 365. став 1. ЗПП) има право и по службеној дужности да испита одмјеравање новчане накнаде за нематеријалну штету на првом степену (члан 365. став 2. ЗПП).

У конкретном случају то значи да се висина накнаде неимовинске штете тужиљи, због повреде угледа, части или морала (члан 200. став 1. и 203. ЗОО) може одмјерити тек пошто се претходно детаљно утврде, анализирају и објасне све околности под којима је дошло до настанка штете (околности под којима је извршено кривично дјело према тужиљи, интензитет и трајање физичких болова и страха и друго).

Другостепена пресуда, према томе, не садржи разлоге о одлучним чињеницама, на које се указује у ревизији, чиме је почињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 354. став 2. тачка 13. ЗПП. Зато је на основу члана 394. став 1. истог закона ревизија тужиље уважена, ова пресуда укинута и одлучено да се предмет врати том суду на поновно одлучивање о жалбама странака против дијела пресуде која се односи на наведена два вида нематеријалне штете.

У даљем поступку другостепени суд је дужан да отклони недостатке на које је указано овим рјешењем (члан 399. у вези с чланом 377. став 1. ЗПП).

Предсједник вијећа
Бајагић Здравко

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарне
Братић Душанка